

JAKUTSKO

A close-up photograph of a woman and a young child. The woman is on the left, looking towards the child. The child is on the right, looking directly at the camera with a slight smile. They are both holding lit candles. The scene is dimly lit, with the primary light source being the flames of the candles, creating a warm, intimate atmosphere. The background is dark and out of focus.

**Spoznajte
kráľovstvo večnej zimy**

6 - 13

**Pomôžme
misii v Jakutsku**

16 - 19

**Zapojme sa
do aktivít a výziev**

22 - 35

**SPOLOČNE ZAHREJME
ĽUDÍ NA NAJCHLADNEJŠOM
MIESTE NA ZEMI**

Najchladnejšie miesto na Zemi, zdroj: Matúš Ďuraňa

Predslov

Od roku 1991 žijú slovenskí saleziáni v Jakutskej republike, ktorá je najchladnejšou na planéte. Jakutská republika je súčasťou Ruskej federácie a nachádza sa až za Sibírou, tam kde začína Ďaleký Východ, skoro 10 000 km od nás. Na území 63-krát väčšom ako Slovensko žije necelý milión ľudí. Pôvodní obyvatelia, ktorí tu žili tradične kočovníckym spôsobom života, však tvoria menej než polovicu z nich. Väčšinu súčasných obyvateľov sem pritiahli alebo udržali dobré pracovné príležitosti pri dobývaní nerastného bohatstva, ktorého je tu veľké množstvo.

Prečo ale podporovať krajinu, kde je tak mnoho bohatstva? Určité obdobie nestabilnosti a neistoty, ktoré tu panovalo po rozpade Sovietskeho zväzu je už preč. Hoci sú tu surové klimatické podmienky, krajina je bezpečná, dobre zásobovaná. Doprava, školstvo a aj zdravotníctvo fungujú normálne a je tu dostatok pracovných príležitostí. Avšak napriek tomu, že Jakutsko je bohatá krajina a významnou časťou dokonca prispieva aj k bohatstvu celej Ruskej federácie, pôsobenie saleziánov v nej si vyžaduje našu podporu. Tú duchovnú a ľudskú možno ešte viac, než tú materiálnu.

Pretože „bohatstvo“ sa nerovná „šťastný život“. Poznáme toľko prípadov, kedy rýchly materiálny zisk spôsobil závislosti, rozpad rodiny, hádky a napätie, agresiu až záhubu. Sú hodnoty, ktoré bohatstvo nezabezpečuje automaticky, ktoré štát nemôže nariadiť ani zariadiť. Hodnoty, ktoré musia byť odovzdané zanieteným ľudským srdcom. A práve tieto zanietené ľudské srdcia, v podobe niekoľkých generácií saleziánov, bratov a sestier, či dobrovoľníkov, pomohli mnohým mladým ľuďom v Jakutsku nájsť vo svojom živote zmysel, tvorivo a zodpovedne sa doň zapojiť. Zanechať závislosti, dokončiť školu, získať vzdelanie a profesiu. A tak sa stať dobrými ľuďmi, zodpovednými občanmi a niektorí z nich aj kresťanmi.

Napriek námahe a ťažkostiam, ktoré pobyt a práca v týchto klimatických a kultúrnych podmienkach prinášajú, to naši saleziáni nevzdávajú. Ich odmenou nie je „dobrý plat“ s príplatkami a prémiami za „odlučné“. Ich odmenou je šťastný, zodpovedný a požehnaný život ľudí v Jakutsku.

Aby sme im pomohli uskutočňovať toto ich poslanie, zamerali sme tohtoročnú pôstnu a Veľkonočnú verejnú zbierku Tehlička občianskeho združenia SAVIO na podporu činnosti saleziánov v Jakutsku.

o. Štefan Kormančík

Obsah

Jakutsko, kráľovstvo večnej zimy	6	Krása Aktivita #výzva vnímania krásy	23
O Jakutsku v skratke	7	Kuchyňa Aktivita #kuchárska výzva	24
Jakutsko, krajina extrémov	8	Teplota Aktivita #prírodovedná výzva	26
Divoká príroda a tajomné tradície	9	Manuálna zručnosť Aktivita #manuálna výzva	28
Život v zime	10	Hra Aktivita #výzva na hru	30
Ako na zimu v Jakutsku spomínajú misijné dobrovoľníčky?	11	Rozprávka Aktivita #rozprávková výzva	31
A ako na svoje dobrovoľníctvo spomína Ondrej, ktorý na rozdiel od dievčat zažil v Jakutsku veselé leto?	13	Príroda Aktivita #environmentálna výzva	32
Je misia v Jakutsku krehká?	16	Jazyk srdca Aktivita #výzva jazyka	34
Spoločenstvo - domov!	18		
Tanec a spev Aktivita #tanečná výzva	22		

Vyznač na mape susedné oblasti Jakutska.

Mapa, zdroj: Google Maps

Vyznač na obrázku dennú teplotu nameranú v Jakutsku.

Jakutsko, kráľovstvo večnej zimy

Rusko, to nie sú iba matriošky, Moskva a balet. Vedeli ste, že táto obrovská federácia sa skladá z 83 subjektov? Že v nej žije viac než 190 národností, ktoré hovoria tými najrozmanitejšími jazykmi a vyznávajú viac než 70 náboženstiev? A dokonca, že každý z nich sa pýši svojou jedinečnou kultúrou?

Jedným z týchto subjektov je aj Jakutsko, ktoré je bezkonkurenčne najväčším z nich. Tiahne sa od Severného ľadového oceánu takmer po samotný juh Ruskej federácie a je 63-krát väčšie než Slovensko. Nie nadarmo Jakutsko volajú kráľovstvom večnej zimy. Nachádza sa tu najchladnejšie obývané miesto na zemi, Ojmiakon, v ktorom namerali najnižšiu teplotu až $-71,2^{\circ}\text{C}$ (niektoré zdroje dokonca uvádzajú -78°C).

A práve na toto miesto si Pán v 90. rokoch povolal troch slovenských saleziánov, najprv do

Krajina, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

mestečka Aldan a neskôr do hlavného mesta Jakutskej republiky - Jakutska. Dôvodov na

založenie misijného diela bolo naozaj veľa. Rusko po desaťročiach ateizácie a následnom rozpade Sovietskeho zväzu čelilo humanitárnej kríze, vysokej kriminalite, bezradnosti a nedostatku hodnôt. Narastal alkoholizmus, násilie, rodiny sa rozpadávali a z detí sa stávali siroty, a to všetko v ukrutných prírodných podmienkach. Saleziáni aj dobrovoľníci tu majú dodnes plné ruky práce, no napriek ťažkému životu je Jakutsko krásne a ohromujúce. Poďme ho na nasledujúcich stránkach spolu objavovať.

Zasnežené domy, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

O Jakutsku v skratke

- > Pochopiť jeho názov je trochu zložité, ale určite nie nemožné. Po slovensky ho voláme **Jakutsko** alebo **Jakutská republika**, po jakutsky **Sacha** a po rusky **Jakutija**. Hlavným mestom je **Jakutsk**.
- > Nachádza sa v ázijskej časti Ruska, vo **Východnej Sibíri**. Veľká časť republiky sa rozprestiera v **arktiskej oblasti**, za polárnym kruhom. Leží na **permafroste**, čiže dlhodobo zamrznutej pôde.
- > Jakutská republika sa nachádza v **3 časových pásmach**, od Slovenska ju delí 8 pásiem. Pre saleziánov aj dobrovoľníkov v jakutskej misii to teda znamená, že so Slovenskom a ich blízkymi ich v zime delí 8-hodinový časový rozdiel!
- > Okrem ruského obyvateľstva sú pre Jakutsko neodmysliteľné najmä pôvodné národy severu. Takmer polovicu obyvateľstva tvoria **Jakuti**. Ďalším severským národom, síce menej početným, no určite nemenej dôležitým pre saleziánsku misiu, sú **Evenkovia**.

Obyvatelia, zdroj: Pavol Jarkovský

Jakutsko, krajina extrémov

- > Jakutsko je nielen najväčším subjektom Ruskej federácie, ale aj najväčšou administratívnou jednotkou na svete. Napriek obrovskej rozlohe (3 083 523 km²) tu žije iba okolo 972 000 obyvateľov. Je to teda jedno z najmenej osídlených miest na svete. Na Slovensku, ktoré má rozlohu 49 036 km², žije pre porovnanie približne 5 450 000 obyvateľov.
- > Jakutsko sa pýši hneď dvomi rekordmi. Nachádza sa v ňom najchladnejšie trvalo obývané miesto na zemi – Ojmiakon, ale aj najchladnejšie mesto na zemi – Jakutsk. Pozor však, najchladnejšie miesto našej planéty sa nenachádza v Jakutsku, ale v Antarktíde, kde teploty klesajú až pod -93 °C.
- > Verili by ste, že okrem chladu trápia obyvateľov Jakutska aj vysoké horúčavy? V lete dokáže teplota vystúpiť až na 40 °C, takže ľudský organizmus tu na niektorých miestach musí počas roka zvládnuť až 100 °C teplotný rozdiel! Okrem tepla sú neprijemnou súčasťou letných mesiacov aj obrovské roje komárov a slnko, ktoré v období polárneho dňa nezapadá.
- > Jakutsko oplýva obrovským bohatstvom nerastných surovín. Zlato, diamanty, ropa, plyn, striebro, ... všetko, na čo si len spomeniete. Dôležitú súčasť tvorí aj ťažba dreva, no svetovým unikátom je ťažba mamutích klov. Postupne rozpúšťajúci sa permafrost vyplavuje na povrch stále nové a nové pozostatky mamutov z doby ľadovej. Tie sú lákadlom pre ilegálnych lovcov klov, ktorí ich na čiernom trhu predávajú za vysoké sumy.

Cesta cez Lenu, zdroj: Pavol Jarkovský

- > V tejto riedko osídlenej krajine sú vzdialenosti medzi mestami a dedinami naozaj obrovské. Jakutsk je od Aldanu vzdialený 536 km a na to, aby sa naši salesiáni dostali z jedného misijného diela do druhého, musia absolvovať 8-hodinovú cestu v aute cez nekonečnú tajgu, v ktorej niet známok civilizácie. Vybrať sa niekam z mesta Jakutsk nie je vôbec samozrejmosťou. Jediná cesta vedie cez rieku Lenu, dominantu Jakutskej republiky. V treskúcej zime, keď rieka zamrzne, môžu autá bez obáv chodiť priamo cez ňu. V lete, keď sú ľady roztopené, cestujúcich prepravuje trajekt. Avšak na jar, keď sa ľad pomaly topí a všade plávajú obrovské kryhy, je prejsť cez Lenu nemožné.
- > Jakutsko sa počas vládnutia komunistickej strany smutne preslávilo aj veľkým množstvom gulagov, v ktorých trpeli a umierali milióny ľudí odsúdených na nútené práce. V extrémnych klimatických podmienkach sa z Jakutských gulagov stalo tzv. „väzenie bez mreží“, z ktorého utiecť bolo rovnako nebezpečné ako zostať.

Divoká príroda a tajomné tradície

Jakutská príroda je divoká, ohromujúca a rozmanitá. Nájdete v nej tajgu, tundru, močariská či dokonca púšť. V nedotknutých nekonečných lesoch tajgy, do ktorých nevstúpila ľudská noha, žijú stáda sobov, svorky vlkov, losy i medvede. Rieky oplývajú bohatstvom rýb, ktoré tvoria jednu z najdôležitejších zložiek obživy miestnych národov, rovnako ako mäso z divej zvery – sobov a dokonca medvedov.

Rybár,
zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Brehy Jakutska siahajú až po Severný ľadový oceán, kde žijú tulene, mrože, polárne medvede a príležitostne do týchto končín zavítajú aj veľryby. Typickým pre najsevernejšie končiny Jakutskej republiky je fenomén vytvárajúci úchvatné divadlo na oblohe – polárna žiara.

Lenské stĺpy, zdroj: Pavol Jarkovský

Za symbol Jakutska sa považuje rieka Lena, jedna z najväčších riek sveta, o ktorej kráse miestni obyvatelia skladajú piesne a nazývajú ju svojou „matkou“ a „živiteľkou“. Ozdobujú ju Lenské stĺpy

- prírodné kamenné monumenty, ktoré dosahujú výšku 40 až 70 metrov a tiahnu sa 40 km po jej brehu. Táto prírodná pamiatka je zapísaná do zoznamu UNESCO.

Pôvodné národy Severu, ktoré žijú s divokou prírodou tajgy a tundry v úplnej symbióze, obývajú územie Jakutska už od nepamäti. Pôvodne kočovné národy, ako Jakuti, Evenkovia, Eveni, Jukagirovia či Dolgani, boli plne odkázané na prírodné zdroje – rybolov, lov divej zvery, pasenie sobov a koní. Prírodu, ktorá je aj dodnes pre nich dôležitou súčasťou, si uctievali v prastarých šamanských rituáloch. Verili na dobrých aj zlých duchov, démonov, uctievali si zvieratá ako svojich ochrancov, no najviac si uctievali Slnko, ktoré sa ako symbol nachádza na vlajke Jakutskej republiky.

Ysach, zdroj: Pavol Jarkovský

Počas vlády komunistov boli tieto kočovné národy nútené usadiť sa a vzdať sa svojho nomádskeho spôsobu života, no ich zvyky a tradície napriek všetkému nezanikli. Najvýznamnejším sviatkom, ktorý dodnes oslavuje celá Jakutská republika na masových slávnostiach, je oslava letného slnovratu Ysach. K tradíciám patria tance, spevy, rozprávanie hrdinských eposov, súťaže či hostina pod holým nebom.

Soby,
zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Sviatok pastierov sobov, typický najmä pre Evenkov, sa oslavuje vždy v marci tradičnými pretekmi sobích záprahov.

Čizmy,
zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Pôvodní obyvatelia Jakutska sú hrdí aj na svoje národné jedlá, za ktoré vďačia práci vlastných rúk. Tradičná kuchyňa pozostáva hlavne z kobylietieho mlieka kumys, sobieho mäsa, žriebacieho mäsa či stroganiny, čo je mrazená surová ryba nakrájaná na plátky. Jakutské kone sa môžu pásť aj pri teplote $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$ a symbol koňa sa nachádza aj v erbe Jakutskej republiky. Pýšia sa aj svojimi koženými výrobkami, kožušičkami, bez ktorých by zimu neprežili, a chomusom – tradičným hudobným nástrojom podobným našej slovenskej drumbli, ktorého dejiny siahajú až do staroveku. Chomus nesmie chýbať na slávnostiach letného slnovratu, kde sa usporadúvajú mnohé chomusové koncerty a je mu dokonca venované aj múzeum v meste Jakutsk.

Život v zime

Ako vyzerá bežný deň v Jakutsku, keď teplomer vonku ukazuje neprijemné mínusové teploty? Každodenný život v mrazoch, ktorý tu trvá 8 až 9 mesiacov, má svoje pravidlá, ktoré sa určite oplatí dodržiavať. Záleží však od toho, aké mínusové číslo teplomer ukazuje. Zatiaľ čo miestni tvrdia, že pri $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$ je ešte absolútne bezpečné a príjemné zahrať si vonku futbal, pri nižších teplotách už ani im nie je všetko jedno. Základom prežitia je neostávať vonku dlhšie než 20 minút, nechodiť rýchlo, nedýchať ústami a už vôbec nebežať. Bez kožucha, najlepšie sobieho, ani na krok, čo platí pre dámy aj pánov. Nosiť v takomto počasí mejkap je absolútny nezmysel, keďže človeku do niekoľkých sekúnd primrznú mihalnice aj obočie. To isté platí aj pre okuliare.

V hlavnom meste okrem chladu obyvateľom komplikuje život aj hmla, ktorá je taká hustá, že sa v nej dokážu stratiť aj miestni. K tomu všetkému ešte človek musí pamätať na to, aby mu nezamrzla voda v potrubí a v žiadnom prípade nevypnúť motor svojho auta len tak niekde vonku na ulici, pokiaľ by ho chcel ešte niekedy naštartovať.

Permafrost, na ktorom sa Jakutsko rozprestiera, znemožňuje výstavbu poriadnej diaľnice a železnice. A keďže do večne zamrzutej pôdy sa kope ťažko a permafrost je podložie nestabilné, domy na severe krajiny nestoja na základoch v zemi, ale na stĺpoch. Viete si teda predstaviť, aké ťažké je tu pochovávať zosnulých. Keďže Jakuti ani Evenkovia nechceli bojovať s prírodou, ešte do 18. storočia pochovávali svojich blízkych na

Zamrznutá tvár, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

stromoch. Tento pohanský zvyk im zadržala až Katarína II.

Tieto strasti bežného života však nie sú ničím v porovnaní s osamelosťou, ktorú tu človek zažíva počas desiatich mesiacov zimy. Mnohí z nás zistili, čo to znamená žiť v izolácii až teraz, keď vo svete zúri pandémia, ktorá prinútila ľudí z celého sveta ostať dlhé mesiace v domácej karanténe, stratiť sociálne kontakty, byť odrezaní od sveta, príbuzných a priateľov. Za múrmi svojich príbytkov ostávajú často ľudia opustení, starí a chorí, za týmito múrmi sa odohrávajú rodinné drámy aj násilie. Pre ľudí v mrazivom Jakutsku toto nie je realita posledných mesiacov, ale celého ich života. V zime, ktorá trvá deväť až desať mesiacov a slnko počas

dňa ani poriadne nevyjde spoza horizontu, človek ľahko upadá na duchu a často je pre neho jedinou oporou fľaša alkoholu. Okrem práce, školy a obchodu je pre zimu nemožné vyjsť si do spoločnosti - vonku človek dlho nevydrží, kaviarne, reštaurácie a kultúrne podujatia sú pre mnohých prídrahé. Vtedy nie je teplo to, čo títo ľudia potrebujú najviac. Je to priateľstvo, láska, prijatie a spoločenstvo. Saleziánske misijné dielo so svojimi farskými a kultúrnymi podujatiami, oratóriom a farníkmi s otvorenou náručou je pre miestnych hotovým osviežením. Nehovoriac o tom, že stretnutie s Pánom mnohým zachránilo život.

Ako na zimu v Jakutsku spomínajú misijné dobrovoľníčky?

Mária Majcherová: Malá zápalka

Misie. Dar, ktorý nikdy nekončí. Plameň, ktorý nikdy nezhasne.

Mária, zdroj: Mária Majcherová

Leto v roku 1995 som prežila v Aldane ako misijná dobrovoľníčka. Koncom augusta som sa mala vrátiť domov. Boh mal však iné plány a moje ďalšie kroky putovali do Jakutska, hlavného mesta Jakutskej republiky.

Zoznamovala som sa s novými tvármi, novými miestami, kráčala som novými cestami. Teplo ubúdalo ako z čerstvo upečeného rožka a zima prichádzala pozvoľne. Moja letná výbava už nepostačovala. V jeden deň prišiel balík od mojich rodičov. Našla som v ňom čižmy, ktoré som práve potrebovala. Pán ma sám obliekal nielen materiálne, ale aj do Božej výzbroje. Veď láska, radosť a pokoj boli vzácnymi darmi od Neho pre ľudí, ktorých mi posielal do cesty. Deti z domovov, mladí z internátov, zo škôl, ulíc...

Zimy pribúdalo, detí na ulici ubúdalo. Chodili sme za nimi do domovov, škôl a internátov. Jedného dňa sa stratila Vierka. Zoznámila som sa s ňou cez leto v Aldane. Často bola na úteku. Hľadala lásku, ktorej sa jej od rodičov nedostalo. Prešiel prvý, druhý, ďalší deň... Zima bola tuhá (-42 °C). Modlili sme sa za ňu. Už sme strácali nádej, keď tu zrazu na konci týždňa spoza dverí vykúkali čierne očka našej Vierky. Vrátila sa do detského domova, kde našla aspoň kúsok tepla.

Na ulici zamrzali aj potrubia. Prichádzali sme za deťmi do 7. školy. Z okna bolo vidieť staré chatrče, ktoré už pomaly vrastali do zeme. Na tom mieste sme časom získali pozemok na stavbu kostola. Zasieli sme semená viery do detí aj do ľudí zo spoločenstva.

S veriacimi sme sa stretávali najskôr v kaplnke na byte, neskôr v kultúrnom dome. Maličké stádo pomaly rástlo. Ježiš v nich zapáľoval iskru prostredníctvom mnohých z vás.

V Jakutsku som istý čas pracovala v rehabilitačnom centre. Zoznámila som sa v ňom s Larisou. Časté rozhovory a stretnutia nás zblížovali. Po niekoľkých návratoch do Jakutska mi ukazuje obrázok Ježiša, ktorý som jej voľakedy dávno darovala. Maličké semienko. Boh dáva vzrast. My sme boli nástrojmi, ktoré pracovali pre Pána, vďaka modlitbám mnohých z vás.

Malá zápalka, ktorá môže zapáliť oheň. Jediná modlitba a jediný cent!

Ako povedal pápež František: **„Najväčšia chudoba, s ktorou treba bojovať, je chudoba v láske.“**

V Jakutsku Božia láska hreje viac ako radiátory. Každý z nás má malú zápalku, ktorú môže zapáliť...

...aby aj v Jakutsku bolo viac tepla ako zimy a viac lásky ako chudoby...

Len keď dávame, môžeme naozaj zbohatnúť!

S láskou a vďakou za dar misíí
Mária

Alenka, zdroj: Alena Vojenčiaková

Alena Vojenčiaková

Strávila som jeden krásny rok v Jakutskej republike. Presnejšie: pol roka som pôsobila v Aldane - meste, v ktorom žije prevažne ruské obyvateľstvo a pol roka v dedinke Chatystyr. Do tejto chladom preslávenej krajiny som priletala v najlepšom čase - v zime. Z Bratislavy som odlietala 19.12. pri teplote +6 °C. Z Moskvy sme odlietali nasledujúci deň pri teplote +7 °C. V Jakutsku, hlavnom meste republiky Sacha, sme pristávali po 6 hodinovom lete do teploty -52 °C.

Aj po 15 rokoch si pamätám, ako mi po ceste z Jakutska do Aldanu v taxíku zamrzol úsmev na tvári, keď sme z cesty na pevnine prešli na cestu po zamrznutej rieke Lene a hneď pri brehu z ľadu trčala len šoférska kabína vojenského „uaziku“ (vozidlo unačky UAZ). Asi nikdy predtým som sa tak úprimne nemodlila ako počas tej cesty :-).

Ale napriek týmto mrazom sú všetky moje spomienky na rok na misii v Jakutskej republike veľmi hrejivé. Jakuti a Evenkovia o sebe vyhlasujú, že nev pustia cudzích medzi seba, ale dvere sa nikdy nezamykajú, v každom dome musia byť v každom čase dostupné zápalky, čaj, cukor a voda. Pol roka som prežila medzi nimi nie ako hosť zo Slovenska, ale ako súčasť rodiny. Títo ľudia nepoznajú pretváрку.

Naučila som sa u nich jednoduchosti a tiež sa tešiť z jednoduchých pôžitkov, ktoré nám Boh dáva. Hoci ich pôvodné náboženstvo je animizmus - tí, ktorí sa obrátili na kresťanstvo, veľmi úprimne zavrhlí vyznávanie duchov: piecky, lesa, ohňa. Náš prenajatý domček prijímal hostí od rána do večera, prichádzali s vyhladovanými srdcami a potom do viery vkladali celú svoju osobnosť.

Pomôžme im, aby mali priestor, kde sa môžu stretávať a spoločne udržiavať oheň ich viery!

A ako na svoje dobrovolníctvo spomína Ondrej, ktorý na rozdiel od dievčat zažil v Jakutsku veselé leto?

Ondrej Vargovčík

Na Sibír ma Pán priviedol v júni 2017, len niekoľko dní po tom, čo sa roztopila posledná hĺbka snehu pri aldanskom kostole. Zimu na chvíľu zahnilo slnko a ukázalo sa aj na odpustovej slávnosti vo farnosti Krista Slnka Pravdy v Jakutsku. Krstom a prvým svätým prijímaním vtedy toto Slnko zažiarilo v živote troch mladých ľudí. Celá republika sa tešila na sviatok Ysach, ktorým slnko oslávia vo veľkom štýle a načerpajú teplo do nového roka. Takto hrejivo sa začali moje 3 mesiace u saleziánov v mrazivej Jakutii.

S chladom som sa naozaj stretol málokde: napríklad v oratku pod aldanským kostolom :-). Krátke jakutské leto totiž prekonáva aj naše teplotné rekordy a v skleníkoch vraj stihnú dozrieť aj melóny. Nuž, nezháľali sme a využili sme tento čas na "siatie, obrábanie a žatvu" - letný čas s mladými, práce na dome a zber lesných plodov zúročíme v zime. O tom niet pochýb pri pohľade na plnú drevárku a na zamrazené, zavarené a sušené lesné ovocie, huby či bylinky. Naše kostoly tiež zažiarili novými farbami: V Jakutsku na vlastné oči vidíme, ako Máriine kvety tešia okoloidúcich a budia v nich záujem. Uprostred zimy, dúfam, zahreje pohľad na kostol v Aldane, ktorý sme premaľovali z belasého na žltý s hnedými ornamentami. Tu nám pomohli aj moslimovia z Tadžikistanu, ktorí pracovali na susednej stavbe. Sily sme si zmerali aj v ping-pongu a pohostinnosti.

A tak prichádzame k tej tajomnej úlohe, okolo ktorej sa to celé točí. Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium. To sa dobre robí pri rodinných hrách, výletoch v tajge, pri praskajúcom ohni, spoločnej práci za piskotu komárov a Eucharistii. Okrem tých, ktorým sa venujeme pravidelne, môžeme v lete prísť aj k mladým z odľahlých oblastí. Nenechali sme si ujsť sústreďenie mladých športovcov zo široka-d'aleka. A na pridedinský anglický tábor sa tešia decká, ich rodičia aj školy.

Tých niekoľko týždňov únavy a krutej reality miestnej hygieny stoja za to. Napríklad nezabudnem na slová chlapca: „Chcel som byť bohatý, no nevyšlo mi to.“ Vyriekol ich v deň výplaty dôchodkov, keď s kamošmi našli na zemi peňaženku a krátko nato už mali decká plno sladkostí. Do riaditeľne však čoskoro zavolali z obchodu a po prísnom vyšetrovaní sa nezbedníci priznali.

Možno ich už v živote neuvidím, no verím, že Rozsieváč aj tu štedro rozsieva svoje výborné zrno. Buď pochválený, môj Pane, za všetkých tých nádherných bratov a sestry, čo som v Jakutii stretol. Aké by bolo dobré, keby si v ťažkých chvíľach mohli spomenúť na don Bosca a Ježiša, ako pri nich cítili teplo prijatia a úprimnej lásky. Na začiatku som si asi myslel, že sa idem darovať Bohu a ľuďom. Odchádzam však obdarovaný omnoho viac, než som mohol rozdať ja sám.

Ondrej, zdroj: Ondrej Vargovčík

Vymaluj jakutských tanečníkov.

Jakutskí tanečníci počas slávenia národného sviatku Ysach, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Komunitný dom, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Zámerom Tehličky 2021 je pomôcť komunite saleziánov, ktorí sú misionármi v Jakutsku, aby ich dielo nezaniklo, neuvädlo, ale naopak, aby mohlo rásť a kvitnúť. Čo je pre to potrebné? Najviac je potrebná naša láska, či už vo forme modlitby alebo zhmotnená vo forme finančnej pomoci. Dom v Aldane, ktorý bol počiatkom misijnej činnosti saleziánov v Jakutsku, je v havarijnom stave a nutne potrebuje rekonštrukciu, aby mohol plniť funkciu, na ktorú bol určený každý saleziánsky dom. Aby bol miestom, kde mladí ľudia môžu prísť a zmysluplne tráviť čas.

Chcela by som vám na úvod porozprávať jednu rozprávku, ktorú som ako dieťa milovala. Je o bohatom podnikateľovi, ktorý bol známy najmä tým, že vykorisťoval zamestnancov a tešil sa z množstva peňazí, ktoré nemal šancu za celý život minúť. Raz v noci, tesne pred Vianocami, sa mu zjavil duch bývalého spolupracovníka, ktorý ho varoval, aby sa zmenil a začal si vážiť ľudí okolo seba. Postupne k nemu

mali prísť duchovia Vianoc, najprv minulých, potom súčasných a napokon budúcich. Keď prišiel duch minulých Vianoc, ukázalo sa, že hlavný hrdina ako mladý študent nezažíval lásku a teplo domova, ale počas Vianoc ostával sám a bez kamarátov na internáte, a preto sa jeho srdce čím ďalej tým viac ochladzovalo voči ostatným. To je začiatok známej rozprávky Charlesa Dickensa. Ale je to naozaj len rozprávka?

Mnohí mladí v Jakutsku pochádzajú z neúplných a rozvrátených rodín. Ich osud a budúcnosť veľmi závisí od toho, či majú možnosť zažiť teplo domova a miesto prijatia, kde môžu byť sami sebou a zároveň zmysluplne tráviť čas. Saleziáni v Jakutsku majú v rukách veľa, majú dosah na mladých ľudí, ktorí často zažívajú samotu a majú problém niekam sa zaradiť. Aby v službe mladým mohli pokračovať, nevyhnutne

potrebujú zrekonštruovať dom, kde bývajú a kde sa nachádza aj oratórium a kaplnka.

Aby sme si lepšie vedeli predstaviť dôležitosť tejto rekonštrukcie v krajine ľadu a snehu, môžeme sa v mysli preniesť z blízkosti severného pólu k rovníku. Vo východnej Afrike, kde som prežila rok, trávi množstvo mladých voľný čas na obrovských ihriskách a celoročne príjemné teploty im dávajú možnosť hrať sa vonku. Okrem pálivého poludnia sa počas celého dňa na ihrisku dajú nájsť mladí a deti, je im spolu dobre, ich oratko má za strop nebo, dlážka je z piesku a pomyselných dverí majú toľko, že sa nedá stíhať sledovať množstvo odchádzajúcich a prichádzajúcich. Aj keď sú často hladní, sú veselí, lebo sú spolu, ale o tejto téme niekedy inokedy. V dome v Aldane je nad stropom strecha, ktorá ťažko zvláda nápor nového a nového snehu a v priebehu najbližších dvoch letných mesiacov musí byť nutne zrekonštruovaná, inak by to hnilý krov nemusel ďalšiu zimu vydržať.

Vchod do oratka je v havarijnom stave a zateká. Vieme si predstaviť, že zatekať na Slovensku a zatekať tam, kde mráz bežne ničí stavby, sú veľmi rozličné situácie. Teplo, ktoré by slniečko mohlo aspoň z času na čas priniesť, sa sem tiež nedostane pre zle riešené okná. Skrátka, podmienky dnu sú o niečo menej nehostinné ako vonku za múrmi domu. Človek tu nemá kam ujsť. Vonku sa romantický sneh mení na nikdy nekončiacu prácu, pretože ho takmer každý deň treba niekoľko hodín odhadzovať, ak by ste to nechali tak, dvere už možno neotvoríte. Nedostatok svetla vo vnútri spôsobuje prirodzenú reakciu tela, ktorou je depresia. Východiskom je komunita, spoločenstvo ďalších ľudí. Aby sa mali mladí a farníci kde stretnúť a aby toto miesto bolo aspoň trochu príjemné, nie je pre komunitu v Aldane samozrejmosť.

Život v samote bol pre podnikateľa z rozprávky Vianočná koleda veľmi smutný, nevidel, že všetko je v jeho rukách, že každý deň je príležitosťou spraviť niekomu niečo dobré a zmeniť svet k lepšiemu. Ani my, či už sme zo Slovenska alebo z Jakutska, nie sme imúnni voči samote, chamtivosti a beznádeji. Všetci sme súčasťou niečoho väčšieho a navzájom sa ovplyvňujeme tým, čo robíme, aj tým, čo nerobíme. To si asi uvedomuje každý misionár, ktorý sa rozhodne odísť pomáhať ďaleko od svojej domoviny. Prosíme vás preto o finančný príspevok na rekonštrukciu komunitného domu v Aldane, aby mladí v Jakutsku mohli rásť a aby táto misia priniesla ovocie, pre ktoré mnohí obetovali mesiace svojho života (stovky dobrovoľníkov) a niektorí obetovali všetko (saleziánski misionári).

Od mrazu sa stávajú veci krehkými a ľahšie sa rozbijú. Nedovoľme, aby sa krehkými stali naše srdcia a tiež misia v Jakutsku. Spoločne zahrejme ľudí v najchladnejšej obývanej krajine na Zemi a prinesme im zbierkou Tehlička 2021 teplo domova.

Stretko detí, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Prednedávnom som čítal myšlienku od Sv. Otca Františka: „Kráčanie OSAMOTE nám dovoľí zbaviť sa všetkého, budeme možno rýchlejší, ale kráčať SPOLU z nás robí ľud, Boží ľud. S Božím ľudom sa cítiš isto, v príslušnosti k Božiemu ľudu máš identitu.“ Jedno africké príslovie hovorí: „Ak chceš ísť rýchlo, choď sám. Ak chceš ísť ďaleko, choď spoločne s niekým!“ My na misii v Jakutii chceme ísť ďaleko do budúcnosti, a preto nechceme kráčať osamote, ako jednotlivci. Sme tu saleziánska komunita, v ktorej nás je teraz 9 bratov. Všetci vnímame výhody tohto spoločenstva, hoci vôbec nie je jednoduché vytvárať v ňom hlboké bratské vzťahy. Veď sme rôzneho veku, rôznej formácie, z 3 svetadielov, 4 krajín, veľmi odlišných kultúr.

K tomu sme na 2 miestach od seba vzdialených viac než 500 km. Viackrát sme boli v situácii, že niektorý z bratov bol aj niekoľko mesiacov v diele sám, napríklad pri zastupovaní v susednej farnosti vzdialenej 2000 km. Bytostne cítime potrebu blízkeho spoločenstva bratov, aby sme naplnili svoje ľudské potreby, realizovali svoje saleziánske misionárske povolanie zakladať a upevňovať cirkev v tomto prostredí a tiež vydávať svedectvo pred ľuďmi o jednote a dobrých vzťahoch. To je tu pre nás mimoriadne aktuálna výzva. Pripomenul nám ju pri vizitácii našej komunity radca hlavnej rady z Ríma zodpovedný za misie: „**Jednou z vašich podstatných úloh je vydávať v tomto prostredí príklad jednoty a hlbokých blízkych vzťahov.**“ Prečo? Táto republika je totiž charakteristická tým, že zloženie obyvateľstva je veľmi pestré - žije tu viac než 100 národností a na necelý milión je to dosť veľa.

Mladý don Bosco, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Saleziánska komunita, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Vo veľkej kríze je tu rodina. Časté striedanie partnerov je bežnou realitou, takže v niektorých „rodinách“ sa nachádzajú deti aj od 5 - 6 rodičov. Keďže klasická rodina je málo fungujúca, atmosféru lásky mladí doma nepociťujú. Na týchto mladých možno v plnej miere vziať výrok slávneho Jeana Vaniera, zakladateľa komunity ARCHA, ktorý v prvej časti svojej knihy Komunita píše: „**Mladí ľudia, ktorí prežili neistotu rozvrátenej rodiny alebo rodinu bez tepla a lásky, zúfalo potrebujú spoločenstvo, kde by sa v hĺbke svojej bytosti našli a objavili hodnoty, ktoré dávajú zmysel a štruktúru ich životu.**“

Sme tu v kontakte s mnohými dospelými, ale aj deťmi a mladými s ťažkou históriou, pre ktorých je naše prostredie oázou. Napríklad Sergej. Jeho otec, ktorý bojoval v Afganistane, sa nevedel vysporiadať s ťažkou traumou z vojny a upil sa k smrti. Mama sa s tým nevedela vyrovnáť a urobila to isté. Sergej sa ako jedenástorčný stal sirotou. Prijali ho príbuzní, no celkom mu nenahradili rodinu. Naopak, ešte ho pripravili aj o byt po rodičoch, a tak zostal na ulici. Viac než 10 rokov žil ako bezdomovec a pil. Teraz zápasí s týmto dedičstvom s väčšími či menšími úspechmi. Túži žiť normálnym životom, túži žiť v rodine, no nie vždy to zvláda. Nám je vďačný, že sme pri ňom. Často opakuje: „**Ja nesmiem byť sám. To je môj koniec!**“

To, že Tehlička si vybrala na rok 2021 našu misiu, vnímame ako veľkú šancu pre rozvitie tohto diela. Máme dojem, že Slovensko, aj saleziánske Slovensko, ešte dostatočne nepozná našu realitu, a tak sa nám

Saleziánska komunita, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

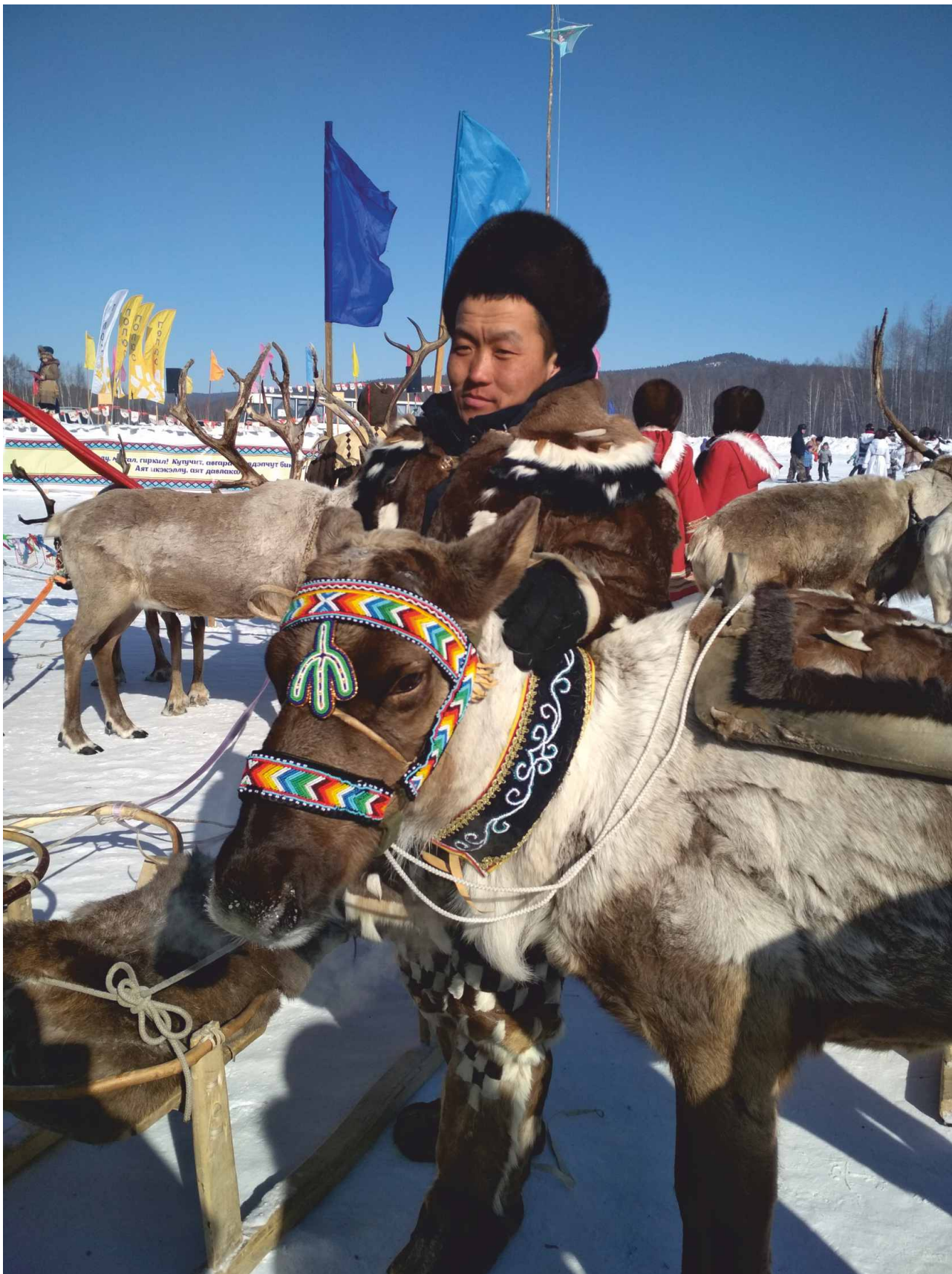
ponúka možnosť napraviť to, aby ste sa mohli o nás viac dozvedieť a zapojiť sa. Modliť sa za naše potreby. Prijatú účasť na našom živote a poslaní ako misionári - misijní dobrovoľníci, jav tak typický pre našu misiu. Tiež pomocť materiálne, na čo sme úplne odkázani, ak tu chceme prežiť, rozvíjať sa a naplňovať poslanie.

My veríme, že naša prítomnosť tu má zmysel, aj keď „počty“ obrátených a pokrstených sú nízke. O tom, že sme tu potrební, ma presvedčajú aj tieto dva príklady: Váňa, puberták, na otázku, ako si predstavuje svoju budúcu rodinu, stroho odpovedá: „**Ja sa nebudem ženiť a keď budem mať deti, nech si ich zoberú do detského domova, aj mňa tam dali!**“ Váňa je pre nás výkrikom pomoci o záchranu.

Druhý príklad je Alex. Bývalý šéf polície, teraz už ako „mladý dôchodca“ pracuje vo vedení stavebnej firmy. Pri našom stretnutí hneď povedal, že on je vlastne bývalý animátor z Jakutského saleziánskeho strediska. Dost dlho sme sa rozprávali a veľmi úprimne. V jeho svedectve rezonovalo silné vyznanie: „**Hoci som zatiaľ „jazýčník“** (t.j. pohan, teda nepokrstený), **ja musím ďakovať donovi Boscovi, za to, že mi pomohol vojsť do života a za to, koľkokrát ma zachránil pred tragédiou. Rodičia sa mi kvôli práci nestihali venovať, bol som v zlej bande, keby ma nepodchytili misionári a dobrovoľníci v oratóriu, určite by som bol skončil v base. Ako mi len pomohli rozvíjať sa! Naučili ma hrať na gitare, obľúbiť si šport, prírodu, prácu s ľuďmi. Prejavili mi dôveru a pozvali byť animátorom – vychovávať mladších. Dali mi také hodnoty, ktoré mi v rodinnom živote, aj v tom profesionálnom, neskôr veľmi pomohli. Pod vplyvom ich výchovy som počas vojenskej služby v Čečensku ako snajper odmietol strieľať do ľudí. Tak ma potom odtiaľ prevelili inam. Vďaka tomu som bol uchránený od celoživotnej traumy zabijaka. Musím veľmi ďakovať donovi Boscovi za to, že prišiel aj k nám do Jakutie!**“

Vymaluj pastiera sobov.

Pastier sobov odfotený počas Sviatku pastierov sobov, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Čo sa týka tanca a spevu u národa Sacha, vráťme sa k prameňom etnografie národa. Jeden z hlavných zakladateľov národa Sacha sa volá Ellej. S ním je spojený národný rituál YSACH, obrad kropenia kumysom = neba, zeme a vody. V tomto tradičnom rituáli sa udržiavala rovnováha medzi ľuďmi a prírodou. Zároveň je aj sviatkom jakutského Nového roka.

Výraznou črtou tohto národného sviatku je OSÔCHAJ, ktorý sa prejavil rituálnym tancom a spevom. Tento tanec ľudia (deti, mladí, starší aj hostia) tancujú v pohybujúcom sa kruhu v smere pohybu slnka, prekrižujúc nohy (najprv pravú a ľavú si posunuli) dvíhajúc ruky, predlaktie, v rytme spevu (ktorý, obyčajne predspevuje dobrý, skúsený spevák, ktorý má zmysel pre poéziu a spev). Ľudia po ňom spev (slová i melódiu) opakujú a tancujú. Tento tanec tancujú ľudia od malého počtu do niekoľko tisíc účastníkov. Tanec môže trvať aj niekoľko hodín, pričom sa účastníci môžu meniť.

S piesňou, poéziou a prózou je ešte spojený unikátny epos OLONCHO, ktorý patrí ku klenotom kultúrneho bohatstva ľudstva. Tento epos slúži národu ako duchovný prameň, ktorý zjednocuje, oduševňuje a posúva národ k veľkým šľachetným činom. Obsah eposu je naplnený dobrými skutkami, čo pomáha národu správne sa rozvíjať. Tento epos sa rozprával, spieval, hral niekoľko (aj desiatok) hodín. Ľudia, ktorí boli nositeľmi a tvorcami OLONCHO, sa nazývajú OLONCHOSUTI – rozprávači, ktorí rozprávajú, spievajú prednesené, obyčajne bohaterske udalosti. Na Slovensku by im boli podobní ľudoví rozprávači.

Aktivita

Malý kamarát, myslím, že fotky ich národných tancov a oblečenia sú nádherné. Aj ich radosť v tvári, iste sú to pre nich veľmi silné chvíle a tešia sa na ne. Porozprávaj sa so svojimi starými rodičmi o folklóre. Oni boli s folklórom oveľa viac zžití, ako sme my dnes. Kedy naposledy si bol ty na nejakej našej folklórnej slávnosti? Máš vzťah k nášmu slovenskému folklóru? Mal si už oblečený niekedy kroj? Dokonca poznáš nejaké kroky nášho folklórneho tanca?

Odpovede na otázky a to, čo si sa dozvedel od svojich starých rodičov, nám pošli na email: tehlicka@savio.sk

#tanečná výzva

Zatancujme si tradičný kruhový jakutský tanec OSÔCHAJ podľa popisu v príbehu. Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

Slávenie národného sviatku Ysach, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Kruhový jakutský tanec Osôchaj, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Svet zachráni krása (Fedor Michajlovič Dostojevskij, z románu *Idiot*, 1868)

V minidotazníku pre účely *Tehličky* 2021 o tom, s akými slovami sa Vám v jakutčine spája slovo „krása“ všetci opýtaní odpovedali: „krásna dievčina“, prípadne niekoľkí doplnili ešte „krásny výhľad“. Áno, krásu vnímame silno individuálne. Existujú rôzne kritériá krásy. O akej kráse však vraví Dostojevskij vo svojom románe? V románe tieto slová patria kniežaťu Miškinovi. Vo svojich rukopisoch Miškina Dostojevskij nazýva „knieža Kristus“. Akoby sám sebe autor napomínal, že knieža a Kristus sú si veľmi podobní – dobrotou, láskou k človeku, pokorou, úplným vykorenením egoizmu, schopnosťou spoločiť s ľudskou biedou a nešťastím. Iba človek vnútorne krásny môže pri niesť svetlo nádeje a spásy pre dnešného človeka. Tak, ako to už raz navždy urobil Kristus. Pre všetkých a zadarmo.

Krása jakutskej prírody,
zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Nie som odborník v estetike. Často však premýšľam nad vnútorným svetom ľudí, ktorí na území našej obrovskej farnosti boli na nútených prácach. Iba niekoľko desaťročí nazad. Premýšľam, ako sa cítili, keď vyhladovaní chodili do práce pod samopalmi dozorcov. Na čo mysleli, keď sa ich sused ráno neprebudil. Čo robili, keď v skrehnutých rukách nedokázali udržať lopatu. O čom sa v myšlienkach rozprávali so svojimi blízkymi, vzdialenými tisícky kilometrov. A hlavne - ako sa rozprávali s Bohom. Koľkokrát za tie roky sa obracali k Nemu s otázkou: „Prečo?“ Ak sa chcete dozvedieť viac o pozadí týchto riadkov, stačí si vygoogliť slovo „gulag“. Odporúčam. Mal som milosť osobne poznať niekoľko babičiek, ktoré prežili peklo táborov a nútených prác. Ony boli skutočné krásavice. Zhrbené životom, obsypané vráskami, tichým, no pevným hlasom opakovali: **„Otec Marián, ja som im odpustila.“** Ukradli im najlepšie roky života, zabili ich rodičov, navždy zmenili osud ich budúcnosti... a tieto babičky úprimne hovoria o odpustení.

Toto je krása, ktorá zachraňuje. Toto je vnútorná sila, ktorá dáva silu ísť ďalej, aj keď je všade dookola tma a zima. Babičky Danuta, Regina, Oľga, Mária, Bronislava a mnohí iní..., vďaka vám za Vašu krásu.

PS: Na tomto mieste som pôvodne chcel písať o krásnych vyšivovaných krojoch Jakutiiek a Jakutov. Chcel som ospievať ich hudobné a tanečné vlohy. Taktiež som chcel opísať krásnu a nedotknutú prírodu Jakutska. Mnohí účastníci ankety spomenuli práve krásu ich rodnej dediny, hôr, jazier, riek a skál. To všetko mi však prišlo veľmi malicherné v porovnaní s osudmi ľuďmi, ktorých očistilo utrpenie a nespravodlivosť.

Aktivita

Malý fotograf, vedel si, že napríklad smetný kôš možno nevyzerá krásne na prvý pohľad, ale je krásny a užitočný. Prečo? Lebo do neho dávame odpadky, a tak neznečisťujeme prírodu. Nájdí ďalší príklad výnimočne krásnych vecí vo svojom okolí a nafoť nám ich.

Svoje fotografie nám pošli na email: tehlicka@savio.sk

#výzva vnímania krásy

Zamyslime sa nad vnímaním jednoduchej krásy. Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

Babička Danuta,
zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Ľudia žijú vo svete v rôznych podmienkach. Národ Sacha - Jakuti a maločíselné - málopočetné národy Severu (Evenkovia, Eveni, Jukagiri, Čukčovia a Dolgáni) žijú na severovýchode Ruska. Medzi letom a zimou je tu viac ako 100 °C rozdiel. Tieto veľké teplotné zmeny sa odrážajú aj v stravovaní týchto národov. V letných mesiacoch (jún, júl, august) prevláda u nich mliečna strava. V ostatných mesiacoch prevláda mäsitá strava a ryby. Tu vám predstavíme tradičné jedlo národa **Sacha**:

Mliečna strava

> **KUMYS** - kyslé kobyľie mlieko. Obyčajne sa pije z čorona (pohár je vyhotovený z brezy a má tvar nášho džbánu). Kumys sa pije zvlášť počas sviatkov (svadba, YSACH - jakutský národný sviatok leta, atď.).

> **KORCH** - hustá sladká smotana zmiešaná s plodmi tajgy (čučoriedky, brusnice, maliny, atď.). Je to čosi podobné ako náš jogurt. Deti majú korch veľmi rady.

> **SALAMAT** - v medenom kotle sa roztopí maslo a za stáleho miešania sa prisypáva múka. Masa sa mieša drevenou lopatkou.

Mäsitá strava

> **polouvarené žriebäcie mäso** - sviatočné jedlo

> **PATRACHA** - ako naša držková polievka, oni ju ešte zahusťujú múkou

> **žriebäcia a sobia pečeň** - jedia ju zamrznutú a surovú

> **STROGANINA** - „nastrúhané“ zamrznuté konské mäso alebo z ryby, v tvare „stružlín“, trochu soli a čierneho mletého korenia k tomu (a zapíja sa to vodkou :))

> **CHAAN** - „krvavnička“ z vnútornosti koňa

> **UCHA** - rybacia polievka z karasov, pridáva sa do nej mlieko a divá cibuľa

Pripravované jedlá ochucujú rôznymi sušenými poľnými rastlinami (medvedí cesnak, šťaveľ, cibuľa a pod.).

Spomínané jedlá sa zaraďujú medzi tradičné, mladí dopĺňujú svoju gastronómiu novými druhmi jedál i polotovarov...

Rôzne druhy rýb, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Recept na Aladi

Aladi - sú veľmi obľúbené a rozšírené v Jakutii - trochu podobné ako naše lievance.

Ako sa pripravujú? Do litra mlieka, ktoré je možné aj trochu rozriediť vodou sa pridá 1 celé surové vajíčko a múka, aby tak vznikla trochu hustejšia kaša, asi ako naša sladká smotana. Do toho sa pridá trochu soli. Na panvici sa rozpáli olej, podobne ako pri príprave palacinek a s veľkou lyžicou sa do oleja pridáva masa kaše pre „Aladi“. Pečú sa z oboch strán.

Aladi sa tu obyčajne jedávajú s džemom z lesných plodov (malín, čučoriedok, brusníc...), ale niekedy ich jedia aj s polievkou miesto chleba. Aladi podávajú pri slávnostných príležitostiach. Ale radi si na ňom pochutnajú aj pri namáhavých letných prácach pri kosení a sušení sena.

Aladi, zdroj: darujme.sk

Aktivita

Malý kuchár, chceš sa naučiť niečo nové? Aladi z príbehu nevyzerajú na prípravu a realizáciu vôbec náročne. Vyskúšaš ich upiecť? Zavolaj mami- nu, či ocina, či staršieho súrodenca a skúste si rozvoňať váš domov jakutskou dobrotou.

Tu sú suroviny, ktoré na to potrebuješ:
1 l mlieka, 1 vajce, trochu soli, múku, olej a džem z lesných plodov.
Tak smelo do pečenia!

Fotografiu jakutskej dobroty nám pošli na email: tehlicka@savio.sk

#kuchárska výzva

Napečme si Aladi.

Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

Jakutsko je najväčší región Ruska. Rozlohou sa môže porovnávať s Indiou. Jeho centrom je mesto Jakutsk, známe aj ako najchladnejšie mesto sveta. Zima v ňom trvá 9 až 10 mesiacov v roku. V dedinke Oymyakon, severovýchodne od Jakutska, boli vďaka svojráznej mikroklimě namerané najnižšie teploty na severnej pologuli, až -70°C .

Celé mesto je vybudované na permafroste (večne zamrzutej zemi). V oblasti Jakutska hrúbka zamrzutej zeme dosahuje 1,5 kilometra. To znamená žiadne studne, väčšina vodovodných potrubí je na povrchu a nie zakopaná v zemi. Mesto miestami pripomína obrovskú fabriku. Činžiariky tu stavajú na 12-metrových betónových pylónoch, ktoré zavrtávajú do večne zamrzutej zeme.

Jakutsk leží na brehu rieky Lena, ktorá sa nachádza v prvej desiatke najväčších riek sveta. Situácia na rieke je strategickou pre zásobovanie 300-tisícového mesta. Železničná aj cestná sieť, ktoré spájajú Jakutsk so zvyškom Ruska, sú počas jesene a jari nedostupné. V lete obrovské trajekty prevážajú osobné autá aj kamióny z jedného brehu na druhý. Rieka je tu široká 3 až 5 kilometrov, proti prúdu plavba zaberie 1,5 hodiny. V zime je potrebné dočkať sa dostatočnej hrúbky ľadu (v januári to býva aj viac než 3 metre) a vtedy cesta vedie priamo po zamrzutej rieke. Každý rok sa zopár nedočkavcov prepadne pod ľad aj s autom.

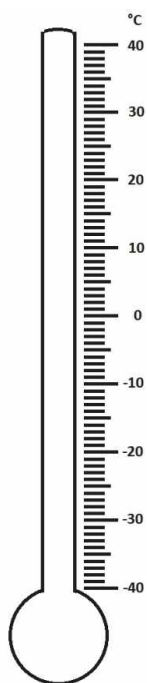
Hlavne na severe Jakutska je možné nájsť takzvané mamutie cintoríny. Mnohí dobrodruhovia v honbe za nelegálnymi peniazmi

Večne zamrznutá zem, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Vodovodné potrubia na povrchu, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

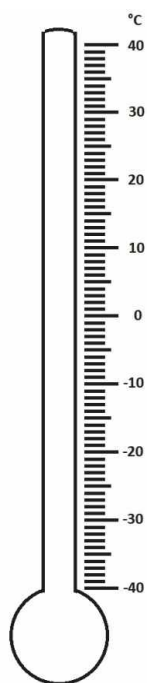

Denná teplota:

Dátum:

Čas:

Miesto:

Denná teplota:

Dátum:

Čas:

Miesto:

pomocou vodných čerpadiel v lete hľadajú na brehoch riek matutie kly. Iba približne na každého piateho sa usmeje šťastie a na takomto dobrodružstve neprerobí. V poslednom období, vravia meteorológovia z brehov Severného ľadového oceánu, sa teplota pôdy zdvihla o 5–8 °C, teplota ovzdušia o 3 °C. Toto je pre sever Jakutie veľmi zlá správa. V oblasti večne zamrzutej zeme je najhlavnejším nepriateľom práve voda.

V zime nie je až taký veľký problém žiť v 40- alebo 50-stupňových mrazoch. Iste, nie je priestor na žiadne romantické prechádzky. Tradičné kožušinové oblečenie a taktiež obuv však dostatočne zahrejú. Podnebie v Jakutsku je kontinentálne - bez výraznej vlhkosti vzduchu a bez vetra. Najťažšie je v zime znášať nedostatok slnka. Niekedy sa slnko ukáže iba na niekoľko hodín (náznačky polárnej noci) a v meste ho takmer vôbec nevidno. Príčinou býva oblačnosť a výpary z budov a áut. Autá v zime sú počas dňa neustále naštartované, aj počas pobytu na parkovisku. V garáži je potrebné, aby bola neustále plusová teplota.

Vykúpenie z objatia zimy a mrazu prichádza na jar a počas krátkeho leta. V lete percento vlhkosti vzduchu podstatne narastie. To má za dôsledok obrovské množstvo komárov, ktoré sprevádzajú letné mesiace. Jediný spôsob, ktorý ich dokáže odohnať, je teplota pod 10 stupňov a silnejší vietor. To však v lete nebýva často, preto je najistejšia zbraň dlhý rukáv a prípadne sieťka na hlave. Hoci by bolo veľmi potrebné počas leta nabráť zásoby vitamínu D, nie vždy je to možné. Už spomínané komáre a v poslednom čase časté požiare tajgy v okolí mesta sú hlavnými príčinami, prečo ani leto nemôžeme považovať sa ideálne obdobie na dovolenku.

Teplotný rozdiel medzi zimou a letom je niekedy aj 100 °C. Je to síce iba pár dní v roku, ale tento fakt, spolu s vyššie uvedenými, robia z Jakutska jedno z najextrémnejších miest na svete.

Aktivita

Malý vedec, odmeraj dennú a večernú teplotu na Slovensku. Vyber si konkrétny deň, čas a miesto. Namerané teploty zakresli do obrázka teplomerov. Následne popros svojho staršieho súrodencu, kamaráta, rodiča a spolu sa dajte do riešenia nasledujúcej úlohy:

3. marca ráno namerali v Jakutsku -40 °C. Cez deň sa oteplilo na -27 °C. Predpovedali, že na večer teplota opäť klesne o 15 °C oproti dennej teplote. Nakoľko ale prišiel silný mrazivý vietor, teplota v noci klesla až o 23 °C oproti dennej teplote.

a) O koľko °C stúpla teplota cez deň?

b) Aká teplota mala byť podľa pôvodnej predpovede počas večer?

c) Aká bola skutočná teplota ovzdušia v noci?

Zakreslené teploty a vyriešenú úlohu nám pošli na email: tehlicka@savio.sk

#prírodovedná výzva

Preverme svoje vedomosti v prírodovednom kvíze. Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

Trajekt, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

V Jakutii žijú domorodci – Jakuti, ktorí boli predovšetkým chovatelia dobytka a koní. Ďalej Evenkovia, tí boli v prevažnej miere pastieri sobov a poľovníci. Ostatné národnosti sa dostali neskôr na tieto rozsiahle územia, buď sem boli poslaní do vyhnanstva, alebo prišli za prácou. Teda rôzne originálne jakutské manuálne zručnosti sú spojené so životom domorodého obyvateľstva. Jakuti a Evenkovia sú dobrí kováči (vedia vyrábať kvalitné poľovnícke nože), spracovatelia koží, kožušín a výrobkov z nich. Venujú sa rôznemu spracovaniu dreva, ktoré je hlavnou stavebnou surovinou v Jakutii.

Skúsenosť so spoluprácou profesionálov

Mali sme peknú skúsenosť s evenkovskou brigádou, vďaka ktorej sme vystavali prístavbu na chate. Odporúčali nám ich ako dobrých odborníkov. Poznal som sa osobne s ich predákom. Dohovorili sme sa na podmienkach a začali sme robiť. Pri robení základov až takí istí neboli, ale keď sme sa dostali na úroveň strechy, bolo vidno, že v tomto diele sú doma. Raz-dva si vedeli všetko rozmerať, pripraviť, zmontovať. Pekným zážitkom pre mňa bolo, ako sme v prestávkach viedli rôzne náboženské debaty na témy, ktoré ich zaujímali. Oni totiž v rozhodujúcej miere sú nepokrstení alebo pokrstení v pravoslávnej cirkvi, no z kresťanstva prakticky veľa nepoznajú, ale sú zvedaví. Naším dlhodobým zámerom je pripravovať aj také iniciatívy, do ktorých by sa dali spolu zapojiť dobrovoľníci zo Slovenska a domáci majstri. Nie vždy sa nám to darí ideálne, ale máme pekné, bohaté skúsenosti! Toto je veľká výzva pre nás aj pre dobrovoľníkov zo Slovenska i zahraničia.

Chata, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Evenkovská brigáda, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Výrobky z kože a kožušín

V blízkom vzťahu sme s dvomi centrami výroby rôznych suvenírov a úžitkových predmetov z kože a kožušín, a to v dedinách Chatystyr a Ugojan. Naša farnička Alenka Jefremova je zamestnaná ako vedúca v takejto dielni, kde kožu najmä zo sobov spracovávajú a vyrábajú z nej rôzne výrobky. Zaujímavé sú kroje na rôzne slávnostné príležitosti, obuv unty na každodenné chodenie i na slávnosti (spokojne ich možno nosiť aj pri $-55\text{ }^{\circ}\text{C}$) a množstvo rôznych suvenírov.

Alenkina dielňa, zdroj: Alenka Jefremova

Unty – čizmy z kožušiny do $-55\text{ }^{\circ}\text{C}$, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

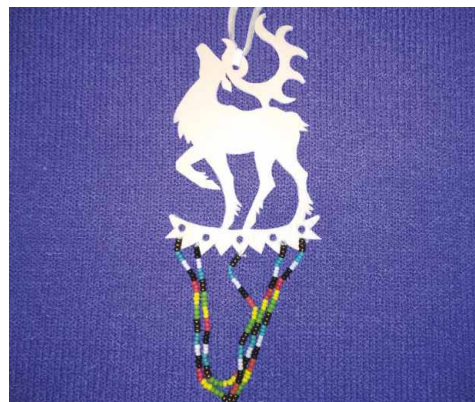
V „neďalekej“ (do 100 km) dedine, v tajge, ktorá sa volá Ugojan, žijú domorodci Evenkovia. Historicky sú to pastieri sobov a poľovníci. Medzi nimi žije aj Marina - mama 4 krásnych detí a zároveň učiteľka už od roku 1996. Okrem ruského jazyka vyučovala aj kreslenie a ručné práce. Teraz je v tamojšej škole zodpovedná za novú školskú dielňu, kde aj so svojim mužom učia deti rôznym remeslám - ručným prácam. So svojimi výrobkami sa zúčastňujú rôznych výstav a súťaží, kde vyhrávajú vzácne ocenenia.

Marína nám pripravila návod ako vyrobiť suvení „bieleho soba“.

Pomôcky: nožnice, kladivo, priebojník, ihla

Materiál: koža, kožušina, kartón, lepidlo, korálky

1. Na kožu narysujeme príslušný obrázok 2-krát, ale obrátene a tiež na kartón 1-krát.
2. Nakreslené obrázky treba vystrihnúť a zlepiť - prilepiť na kartón z jednej a druhej strany, takže nám vznikne obojstranný pekný sob, pričom kartón je vo vnútri.
3. Na spodnej časti soba a nad hlavou sa môže priebojníkom urobiť niekoľko dierok, ktoré sa použijú na upevnenie doplnkov. Do hornej dierky prevlečieme kúsok kože na zavesenie a do spodných dierok uviažeme ozdobné strapčeky z korálok.
4. Výsledok je naozaj pekný ozdobný suvení - biely sob.

Marinin biely sob, zdroj: Marina Abelova

Dielňa ručných prác Maríny a jej muža, zdroj: Marina Abelova

Aktivita

Malý staviteľ, mám jeden nápad. V lekární kúpiš drevené lopatky (lekárka ich používa, keď ti kontroluje hrdlo). Vyskúšaj postaviť z drevených lopatiek chatu podľa tvojich predstáv. Vyskúšaš? Potrebuješ nejakú podložku (kartónovú), lepidlo, nápad a trpezlivosť. Pokojne si zavolaj na pomoc aj nejakého kamaráta, manuálne práce idú v dvojici či partii omnoho lepšie.

Fotografu vystavanej chaty nám pošli na email: tehlicka@savio.sk

#manuálna výzva

Vyrobme si suvení bieleho soba. Viac informácií nájdeš na fb SAVIO.

Aj pastieri sobov majú svoj sviatok. Pre maločíselné národy severu žijúce v Jakutii a na celom Ďalekom východe ide o jednu z dôležitých tradícií. Tento sviatok sa koná začiatkom marca, kedy už teploty vystúpia len na približne -30°C . S týmto sviatkom sú spojené viaceré hry, ktoré si však na Slovensku nezahráte. Potrebovali by ste na to nízke teploty a sobov. So sobmi sa preteká, tých nechajme teraz bokom. Iné zaujímavé disciplíny sú napríklad:

> **Ladový stĺp** - do zamrzutej rieky je nastoknutý vysoký ošúpaný kmeň stromu. Ten sa pravidelne polieva vodou, aby zamrzol. Na jeho vrchu sú umiestnené unty - čižmy z kožušiny. Ten, kto ich chce získať, sa za nimi musí vyšplhať.

> **Prenášanie balvanov** - ukážkou mužskej sily je aj prenášanie 30–60 kg balvanov holými rukami, do pol pásu vyzlečený a v teplotách pri cca -30°C .

Miestni obyvatelia vynikajú tiež v zápase, v hode lasom alebo v jakutskom národnom športe, ktorým je preťahovanie palice. Športovci sedia na zemi oproti sebe zapretí chodidlami do dosky, ktorá ich oddeľuje. Vo vzduchu nad doskou spoločne držia palicu a každý sa snaží pretiahnuť súpera na svoju stranu.

No ponúkam vám inú hru vhodnú do exteriéru aj interiéru. Ide o balans s palicou. Naučili ma ju študenti školy Arktika. Ide o jediná škola v Jakutii, ktorá zhromažďuje mládež z maločíselných národov severu. Niektoré z týchto národov majú už len niekoľko stovák členov. Tu sa učia svoje už často nepoužívané jazyky, kultúru a zvyky.

Na balans s palicou potrebujete palicu a balans. Palica s dĺžkou 1 m sa nesie postavená na vonkajšej strane zápastia, ktoré je vystreté (prsty sú vystreté, nie zovreté v pästi). Hráč má kruhom s priemerom cca 1 m vymedzený priestor na pohyb. Ide o to, kto vydrží najdlhšie niesť palicu bez toho, aby vyšiel z kruhu. Po jednej minúte hráč dvíha jednu nohu, po druhej minúte si nohy vystrieda. Miestni experti vydržia striedať nohy dosť dlho.

Skúste to aj vy!

Aktivita

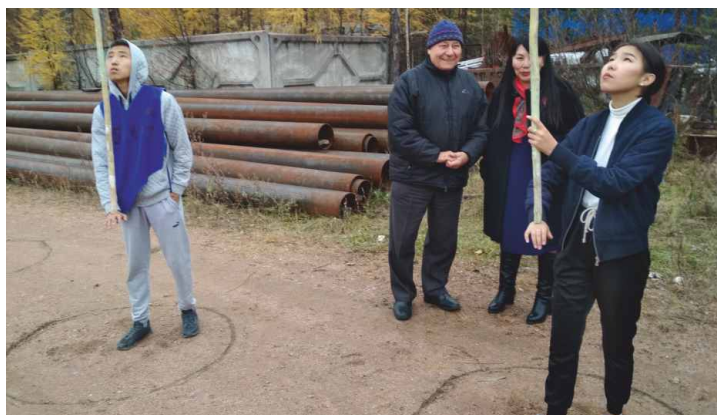
Malý kamarát, predstav si, že teraz sa role vymenia a príde k tebe na návštevu tvoj rovesník z Jakutska. Máš nápad, akú hru by si sa s ním zahral ty?

Ak nie, ja ti ponúkam jeden nápad, ide o hru v dvojici. Jednoduchú - hra so špajdlami. Tie isto nájdeš aj doma. Sadnete si spoločne, oproti sebe na zem/za stôl, vyberieš kôpku špajdlí a jedným razom ich z kôpky postojacky pustíš na zem, aby samovoľne popadali. Už vieš, čo budete robiť? Áno, vašou úlohou bude získať čo najviac špajdlí tak, aby pri výbere jednej špajdle z kôpky ostali ostatné nehybné. Ak sa ti to podarí, špajdla je tvoja. Ak nie, je na rade tvoj kamarát. Vyhráva ten, kto má najviac špajdlí, keď vám zmizne kôpka.

Ps: Ak si sa túto hru zahral s niekým, nemusí byť z Jakutska, pošli nám fotku i to, aký bol výsledok na email: tehlicka@savio.sk

#výzva na hru

Zahrajme si balans s palicou. Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

Balans s palicou, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Víťazný tím v balanse s palicou, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

„V mojej zemi bohatej lesmi a jazerami, zanechané nám dávnymi predkami, žije nemálo rozprávok a legiend.“

Každého Jakuta vychovávajú povesti - píše jakutský básnik Leoníd Popov.

Rozprávanie je v jakutskej kultúre mimoriadne dôležitý prvok. Predovšetkým ľudová poézia OLONCHO. V nej rozprávači hodiny a hodiny rozprávajú o hrdinských činoch svojich bohatierov, o ich boji so zlom. O dobrých rozprávačoch sa šíria legendy. Jedna hovorí o rozprávačovi, ktorý sadol pod zelený strom a rozprával tak dlho, až strom začal žltnúť. Alebo iná legenda hovorí o dvoch rozprávačoch, ktorí rozprávali dve rozprávky deň aj noc s tým, že ani jeden z nich nepoužil počas rozprávania dvakrát to isté slovo. A ešte jedno svedectvo očitého svedka, ktorý píše o tom, ako počúvali rozprávača v jednej jakutskej rodine: „Všetci, starí i mladí, zhrkli sa okolo neho, doslova ako hladné deti okolo svojej matky. Počúvali so zatajeným dychom, aby im neušlo ani jedno slovo. Všetci zabudli na svoje povinnosti i starosti a nechali sa uniesť do čarovného krásneho sveta. A sám rozprávač, ako ozajstný básnik, nechal sa strhnúť najviac. Mal zavreté oči a strhujúco prežíval, čo rozprával.“

Ilustrácia:
Šarlotka Babulíková

Jakutská ľudová rozprávka o bohatierovi Čibis-Čiachánovi

Kedysi dávno, keď bol ešte zákon písaný do pästí a rozkazy do dlaní, kde bolo, tam bolo, hovoria, že žil istý Čibis-Čiachán. Vzrastom bol veľmi malý, od zeme ho nebolo vidno. Mal aj hospodárstvo: býka - chrobáka a sane ako náprstok. To bolo všetko jeho bohatstvo. Dve míle od lúky, kde žil, stála prepychová jurta zlého obra. Tento spôsoboval ľuďom mnohé nešťastia.

A hľa - v jedno ráno Čibis-Čiachán zapriahol svojho býka - chrobáka do saní ako náprstok a šiel za obrom. Keď došiel k jeho jurte, zakričal: „Slávny a vznešený obor, prišiel som s tebou zápasiť!“

„Cha-cha-chá!“, zarehotal sa obor strašným smie-

chom, ako keď udrie hrom. Potom fúkol a milého Čibis-Čiachána spred seba zmietol. Ten, len čo sa spamätal, vyskočil na rovné nohy a veľmi sa nahneval.

„Povedz, ako ťa volajú, trpaslík!“, s posmechom sa spýtal obor, „aby som vedel, koho som porazil.“

„Len počkaj, odbehnem domov, posilním sa a znova sa vrátim, aby sme mohli spolu zápasiť,“ odpovedal Čibis-Čiachán. „Keď sa vrátim, potom ti poviem svoje meno.“

Keď Čibis-Čiachán prišiel domov, napil sa materského mlieka, a to mu dalo nevídanú bohatiersku silu. Vyrástol zrazu sťa mohutná jedľa a zmocnili mu ramená. Vzal so sebou za hrst' rodnej zeme a ponáhlal sa späť za obrom.

„Moje meno je Čibis-Čiachán,“ povedal obrovi, „a prišiel som s tebou zápasiť.“ Mocne sa objali ako železo pevnými rukami a začal zápas. No sily boli vyrovnané. Boj začal ráno a trval až do večera.

Pokračovali v boji aj v noci, a rovnako aj v ďalší deň a noc. Na tretie ráno, keď sa na nebi ukázali prvé lúče vychádzajúceho slnka, Čibis-Čiachán zodvihol obra a šmaril ho o zem s takou silou, že sa ten po pás zaryl do zeme. Čibis-Čiachán vytiahol ostrý jakutský nôž a zabil nenávideného obra, ktorý veľmi trápil ľudí.

Hovorí sa, že Čibis-Čiachán žil ešte dlhý šťastný život, sýtil hladných a odieval tých, ktorí trpeli od zimy.

Aktivita

Kamarát, tak vidíš aké sú dôležité rozprávky i pre malých poslucháčov Jakutska. Dnes si si vypočul rozprávku o bohatierovi Čibis-Čiachánovi, ktorý je podobný nášmu hrdinovi Jankovi Hraškovi. Skús nakresliť na jeden obrázok dve udalosti:

Prvý z rozprávky o Čibis-Čiachánovi a druhý z našej rozprávky o Jankovi Hraškovi. Zašli nám svoj výtvar a spolu s našou slovenskou rozprávkou doručíme tvoju kresbu i príbeh jakutskému chlapcovi či dievčaťu. Tešíš sa?

Adresa:
SAVIO o. z.
Miletičova 7
821 08 Bratislava

#rozprávková výzva

Vyrozprávajte si rozprávku. Viac informácií nájdeš na fb SAVIO.

Vodu z rieky je možné naozaj piť, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Krajina, kde je ľudí menej než jazier a voda z rieky sa dá piť. Jeden môj známy, ktorý sa narodil v Petržalke a snival o živote v lese, si splnil svoj sen. Keď sa stal veľkým, spolu s manželkou a postupne aj s pribúdajúcimi deťmi sa zabývali na lazoch. Majú tam svoje krásne, vôbec nie malé kráľovstvo.

Deti, ktoré sa narodia v Jakutii snívajú, naopak, sen o živote vo veľkom meste. Oni sa totiž narodili v lese. Teda presnejšie v tajge. A takto sa to tu deje už niekoľko tisíc rokov. A pretože sú to miesta naozaj na konci sveta, tak sem veľa cudzincov nezablúdi. Aj preto je tu možné loviť ryby bez rybárskeho lístka a vodu z rieky naozaj piť. Nie iba raz. V zime si všetci obyvatelia dedín pripravujú

vodu vo forme ľadových kociek. A takýchto „anomálií“ môžeme v Jakutii nájsť niekoľko.

Naši dobrovoľníci Pavol a Mária, ktorí s nami v Jakutsku prežili tri roky, veľmi radi našim farnikom organizovali výlety do prírody. Na jednom z výletov som videl, ako niektorí dospelí s plnou vážnosťou objímali stromy. Zo začiatku som si myslel, že objímať stromy v lese je niečo veľmi divné. Keď som sa však s niektorými rodičmi o tom rozprával, dozvedel som sa mnoho zaujímavého.

„Viete, otec Marián, my sme deti prírody. My čerpáme energiu od prírody. Áno, veríme, že Pán Boh stvoril toto všetko pre nás. My žijeme v kontakte s prírodou od malička. Príroda nás kŕmi. Poľo-

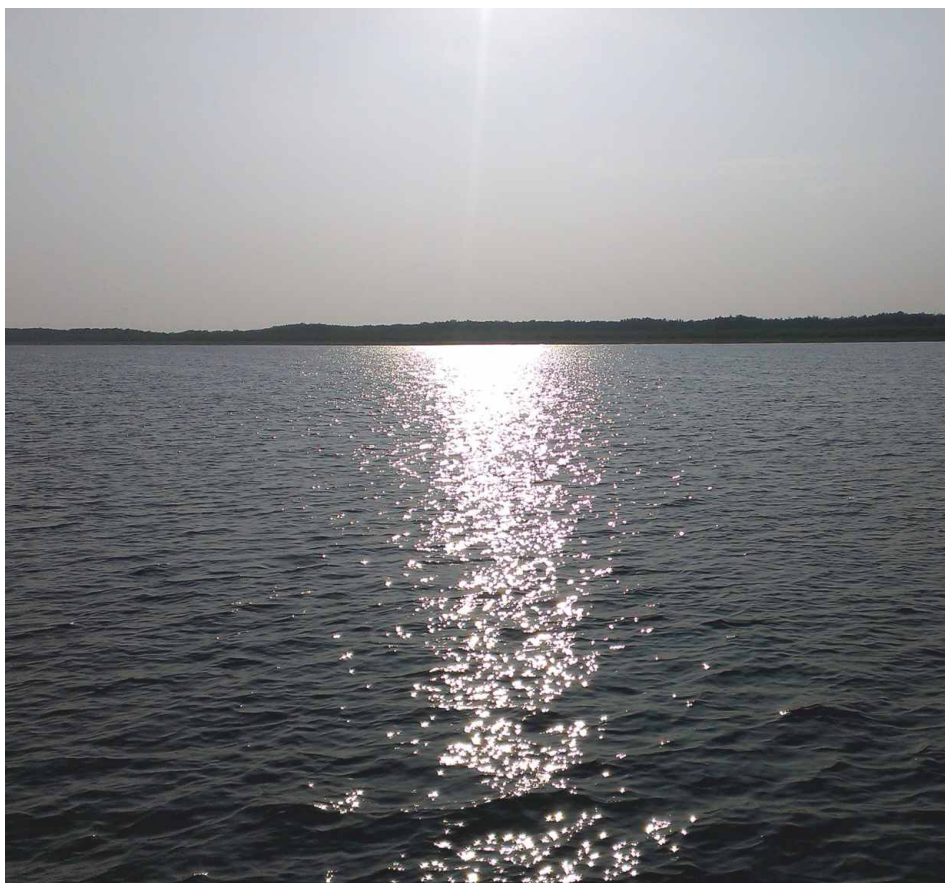
vačka, rybačka, lesné plody, bylinky - toto všetko pomohlo našim predkom vyžiť v surových podmienkach dlhej a neúprosnej zimy. U nás príroda rozhoduje o živote.“

V strede jakutskej zástavy sa nachádza biele slnko. Jakuti si dodnes uctievať slnko ako hlavné božstvo. Z jednej strany je tomu možné veľmi ľahko porozumieť. Veď práve vďaka slnečnému lúčom sa postupne, za niekoľko týždňov, kráľovstvo snehu, chladu a mrazu mení na pestrú lúku plnú kvetov a motýľov a štebotajúcich vtákov. A ľudia si môžu vydýchnuť a tešiť sa jednoducho z toho, že prežili ešte jednu zimu.

Vďaka tomu, že život v Jakutii je oveľa viac spojený s prírodou než v iných častiach sveta, tak pozorovať bohatstvo, fantáziu a krásu Božej prírody je niečo veľmi samozrejmé. Akokoľvek, lepšie jedenkrát vidieť, než desaťkrát počuť. A najlepšie naživo.

Výlet do prírody, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Vďačnosť za slnečné lúče, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Aktivita

Malý kamarát, pomôž prírode udržať a zveľaďovať jej krásu. Pokús sa vysadiť strom, prípadne nasadiť si kvetinku, bylinku do záhrady alebo kvetináča.

Pošli nám fotografiu s popisom, ako si sa rozhodol pomôcť prírode, na email: tehlicka@savio.sk

#environmentálna výzva

Pomôžme spomaliť otepľovanie našej planéty. Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

V júli sme splavovali rieku Amgu. Viac než týždeň úplnej divočiny, mimo telefónneho signálu. V partii nás bolo desať: Paša a Slava, bratia, Jozef, asi 50-ročný lekár a ostatní Slováci, saleziáni aj dobrovoľníci, ktorí nám v lete prišli pomôcť.

Na záver 400 km dlhého splavu nás malo čakať auto, ktoré by nás dopravilo domov. Posledné tri dni vytrvalo pršalo. Uzimení, premoknutí sme pristáli na brehu – a auta nikde. Telefónne číslo vodiča Fera bolo nedostupné. Neďaleko stálo niekoľko domčekov a pár rozostavaných chát. Do dažďa k nám vyšiel starší pán. Hneď ako sa dozvedel, že väčšina z nás sme cudzinci z Európy, tak veľkodušne začal hľadať riešenie, čo s nami. My sme sa úplne skrehnutí drkotali od zimy a čakali, aký bude náš ďalší osud.

Situácia sa rapidne otočila, keď Jozef, lekár, začal s domácim pánom rozprávať po jakutsky. Zrazu sa v reči objavil smiech, gestá a atmosféra sa úplne zmenila. My sme síce ničomu nerozumeli, ale bolo jasné, že nebudeme musieť na brehu rozkladať stany a spať v mokrých spacákoch. Domáci pán nás priviedol k susednému pozemku. Usalašili sme sa v rozostavanom podkroví jednej z chát. Večer nám domáca pani aj s vnúčatami pripravili teplý čaj, domáce pirohy a čerstvo uvarený džem z lesných ribezlí.

Jakutský jazyk patrí do rodiny turkických jazykov. Spolu s ruštinou je oficiálnym jazykom v Jakutii. Ak budete rozprávať pomaly, tak sa môžete dorozumieť napríklad v Turecku, Azerbajdžane

Splav rieky Amgy, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

Marko, zdroj: archív saleziánskej komunity v Jakutsku

alebo Kirgizsku. Jasné, že so slovenčinou nemá nič spoločné. Z ruštiny Jakuti prevzali niekoľko desiatok slov. Jakutčina používa azbuku a hovorí ňou viac než 450 000 ľudí.

V lete k nám priletela na dobrovoľnícky pobyt rodina so štyrmi deťmi. Rozhodli sa vymeniť pobyt pri mori v Taliansku za „pracovný tábor“ v Jakutsku. Pomáhali nám s najrôznejšími opravami. Leto je tu krátke, október aj apríl sa ešte naplno počítajú k zimným mesiacom. Kosili, betónovali, upratovali, v záhrade pomohli a hlavne boli svedectvom, že žiť ako rodina je krásne a vôbec možné.

Najmladší Marko, oslávil tu 7 rokov, sa počas brigády na chate skamarátil s o rok mladším Markom-Antoniom, miestnym chlapcom. Bolo neskutočným zážitkom vidieť týchto dvoch krpcev, ako hodiny, jeden po slovensky, druhý po rusky, spolu komunikujú, pracujú, majstrujú a hrajú sa. Najlepšie bolo to, že ešte aj počas jedla sedeli pri sebe a stále niečo vykladali. A úplne si rozumeli.

Aktivita

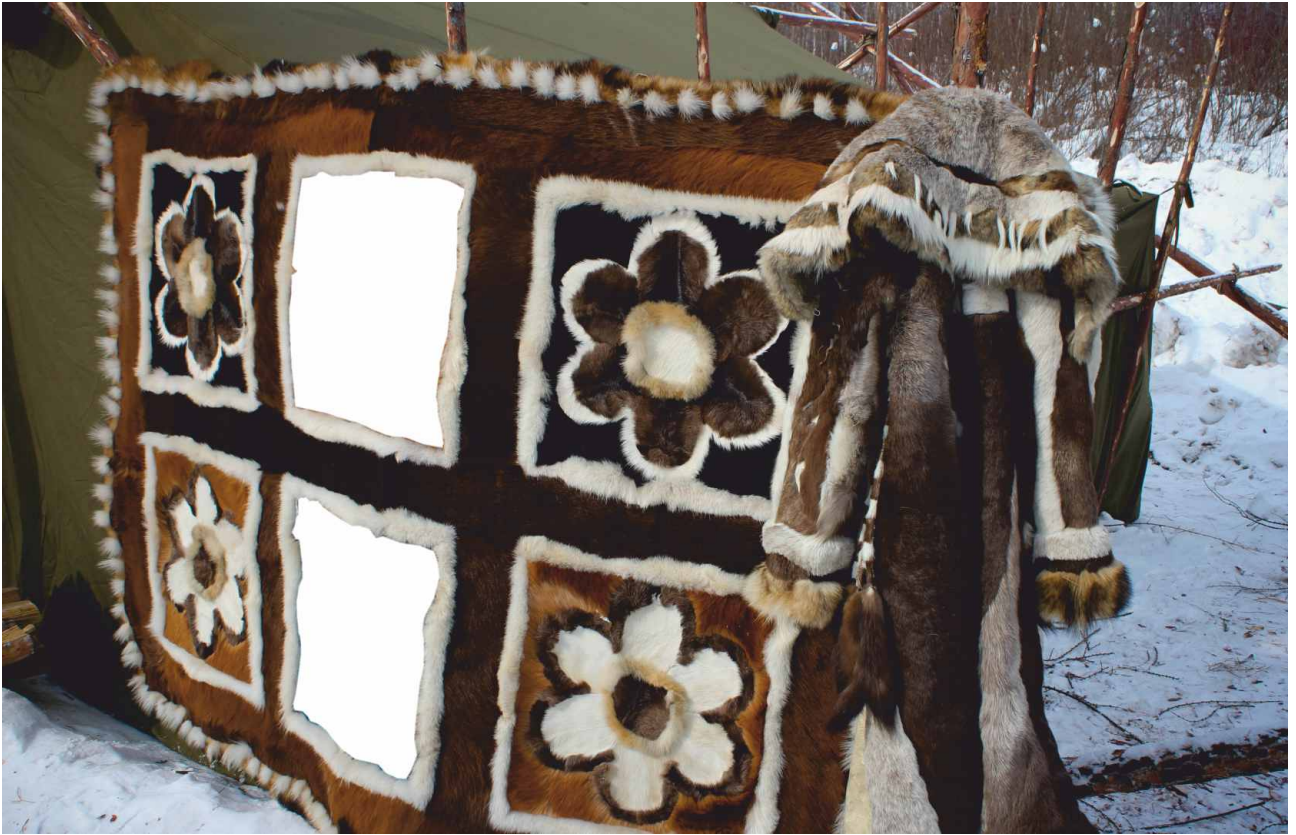
Malý kamarát, teraz mám úlohu pre teba. Skúsil by si napísať v jakutčine svoje meno? Jakutsky jazyk používa cyriliku, tú používa aj ruský jazyk. Možno ti rodičia budú vedieť poradiť, mnohí si ešte zo svojich školských čias možno pamätajú, ako vyzerajú písmeňná cyriliky, a keď nie, nájdite to spolu na internete.

PS: Ak sa ti podarí napísať svoje meno v cyrilike, pošli nám fotografiu na email: tehlicka@savio.sk. My sa posnažíme vylúštiť, ako sa voláš.

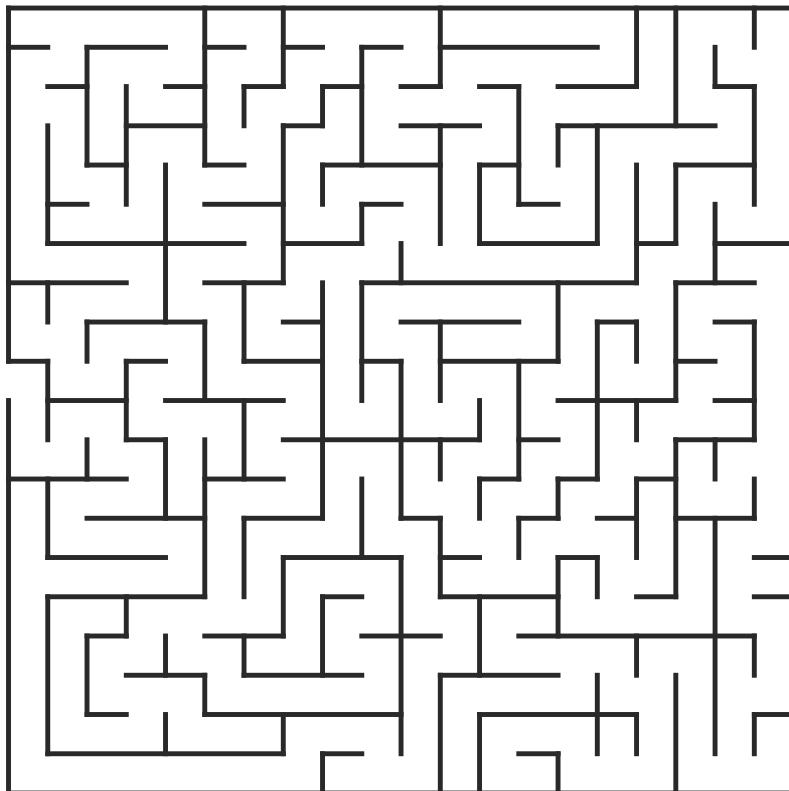
#výzva jazyka

Zúčastníme sa online stretnutia s obyvateľmi Jakutska. Viac informácií nájdeš na **fb SAVIO**.

Dokresli koberec.

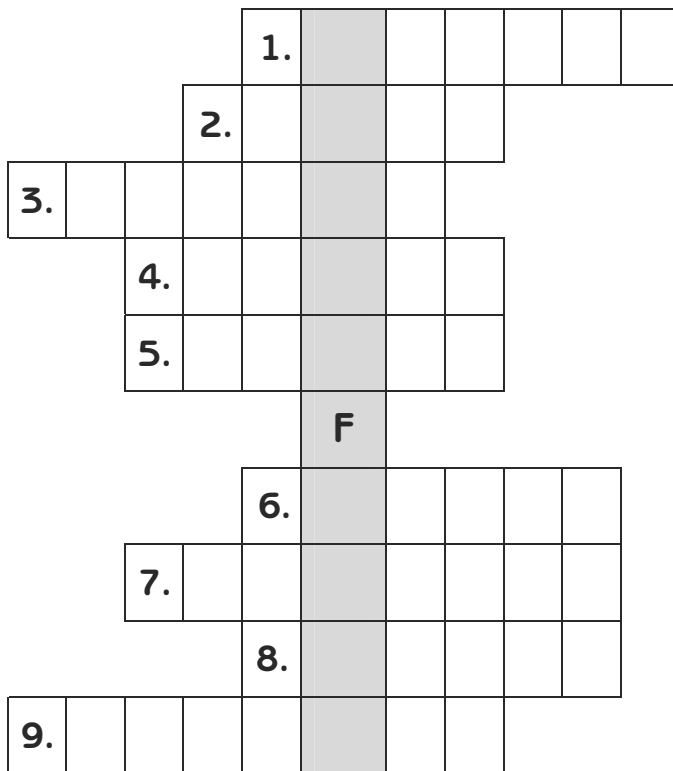

Pomôž Čibis-Čiachánovi dostať sa k obrovi.

Vytvorené nástrojom <http://www.mazegenerator.net/>

Ako sa odborne nazýva pôda, ktorá je zamrznutá minimálne dva roky po sebe?

1. Ako sa nazýva najvyšší vrch Jakutska?
2. Ako sa nazýva najvýznamnejšia rieka tejto oblasti, vďaka ktorej sem dovážajú potraviny?
3. Ktorý vegetačný typ prevláda v oblasti Sibíri?
4. Ako sa nazýva tradičný jakutský nápoj, ktorý sa vyrába zo sobieho a konského mlieka?
5. Jedným z najdôležitejších sviatkov je slávnosť letného slnovratu. Ako tento sviatok nazývajú miestni?
6. V ktorom štáte sa nachádza Jakutsk?
7. Ako nazývame eposy, či krátke literárne príbehy, ktoré opisujú etiku a kultúru jakutskej tradičnej spoločnosti?
8. Ako miestni označujú región Jakutsko?
9. Meno náčelníka, ktorý položil základy mesta.

(pozn. ch = dve okienka)

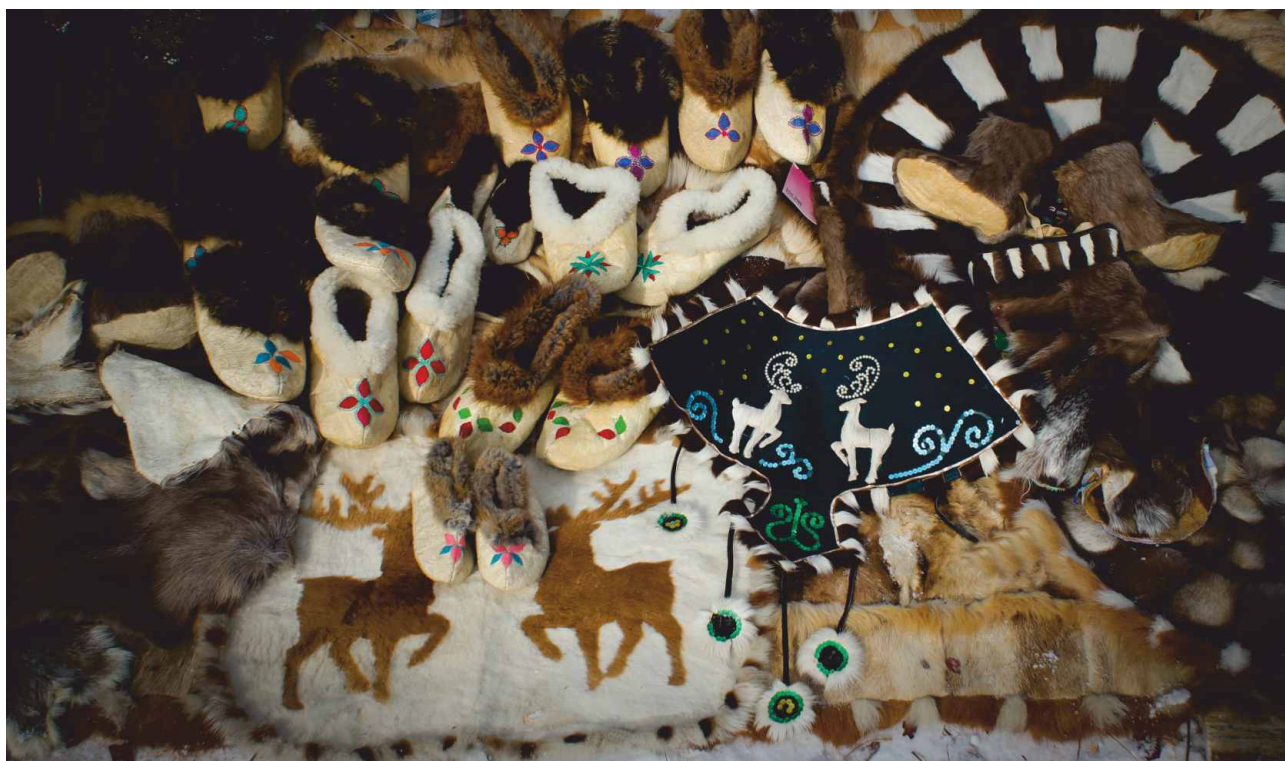
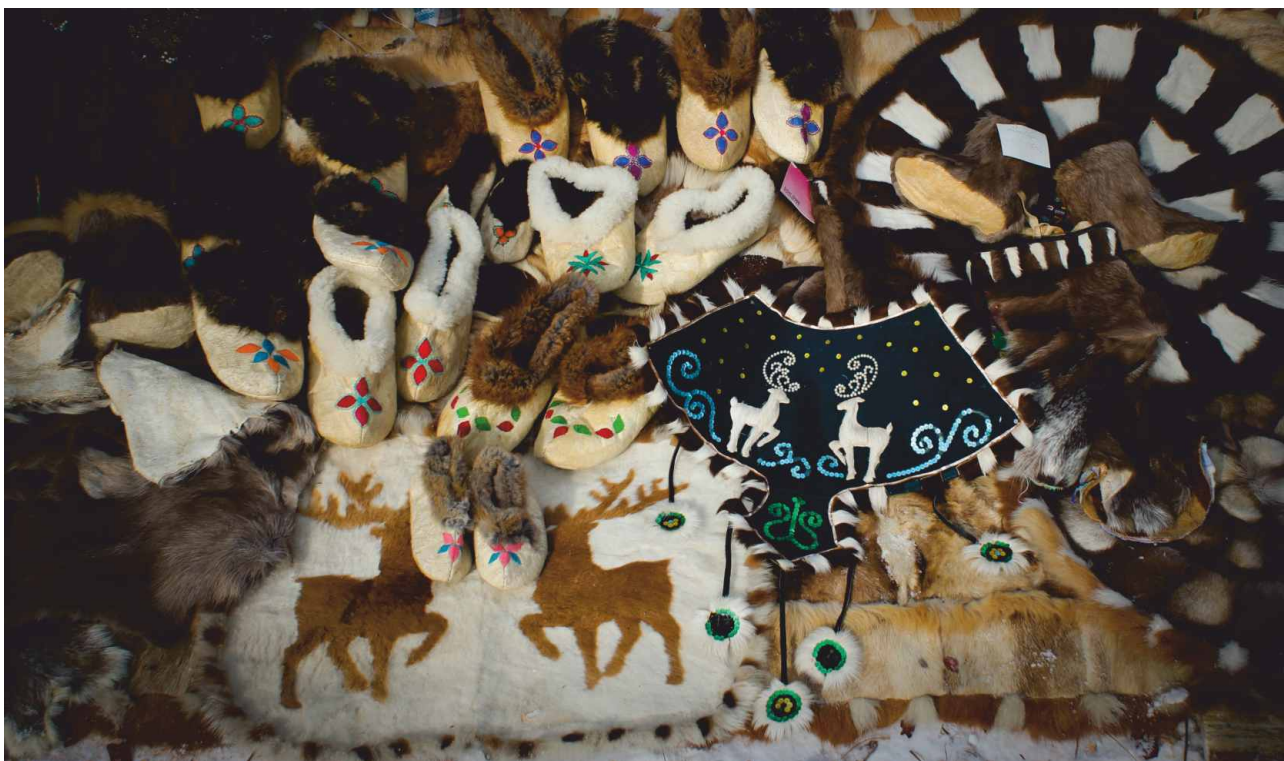
Vyrieš osemsmerovku.

A	I	D	U	Ľ	Ú	C	N	E	C	D	S
J	A	K	U	T	S	K	O	P	O	O	L
O	D	R	Č	O	L	N	Ô	M	E	Z	A
A	O	Á	B	H	N	R	O	Ň	O	M	E
J	R	S	R	M	E	V	L	E	I	P	Ľ
U	Í	A	A	A	Č	D	T	Z	Í	N	A
A	R	N	D	K	N	A	E	E	J	C	N
H	P	V	O	Č	Ý	L	V	A	P	D	I
N	V	E	S	E	L	O	S	Ť	S	L	D
E	J	M	Ť	I	Ú	Š	O	M	N	M	O
I	E	S	S	V	Č	T	E	N	E	A	R
Z	E	Ú	Ť	S	O	V	A	R	H	M	I

Použité slová:

cencúľ, domov, hravosť, Jakutsko, krása, kôň, pomoc, príroda, radosť, rodina, sinečný lúč, sneh, sob, svetlo, sviečka, teplo, veselosť, zima, úsmev, ľudia

Nájdí 10 rozdielov medzi obrázkami.

Verejnú zbierku Tehlička podporili...

Partneri:

don bosco dnes

Mediálni partneri:

:RÁDIO REGINA

Slovo+
POŽEHNANÉ ČÍTANIE

Vyveska.sk

WebSupport

Organizátor:

SAVIO o. z. cez zbierku Tehlička podáva už 16 rokov pomocnú ruku tam, kde je to najviac potrebné. Tehlička 2021 Jakutsko má za cieľ zahriať ľudí na najchladnejšom mieste na zemi. Pomôžte nám vytvoriť teplo domova príspevkom na rekonštrukciu komunitného domu.

Pre viac informácií navštívte:

www.savio.sk www.tehlicka.sk

alebo nás sledujte na **FB** a **Instagrame SAVIO**.

Kontaktovať nás môžete na tehlicka@savio.sk

Vopred ďakujeme za akýkoľvek príspevok.

IBAN: Sk69 1100 0000 0026 2085 2641 Variabilný symbol: 2103035002

Ďakujeme

Na textoch sa podieľali:

o. Štefan Kormančík, Ema Bazhaykin
Ondrej Vargovčík, Alena Vojenčiaková, Mária Majcherová, Mária Mazánová
o. Jožko Tóth, o. Maroš Peciar, o. Pavol Michalka, o. Janko Krupa
Mária Čičková, Barborka Badurová, Ivana Šišková, Janka Florianová
Katarína Ježková, Marianna Jurčáková

Textová úprava:

o. Maroš Peciar, Lucia Čupeľová, o. Janko Krupa, Janka Florianová
Petra Babulíková, Betka Zelná, Zuzana Kajanová
Martina Homoláková, Dominika Šimonffyová, Peter Jašo

Fotografie:

Pavol Jarkovský, Mária Majcherová, Alena Vojenčiaková
Ondrej Vargovčík, Alenka Efremova, Marina Abelova
Matúš Ďuraňa, archív saleziánskej komunity v Jakutsku
darujme.sk
Google Maps

Ilustrácia:

Šarlotka Babulíková

Tlač:

ProfiPrint, s.r.o.

Grafický dizajn:

Rastislav Vajduľák, UP Agentúra

www.tehlicka.sk

www.savio.sk

Vydalo:

SAVIO o. z., Miletičová 7, 821 08 Bratislava,
prvé vydanie, Bratislava 2021

